

Het Mulier Instituut onderzoekt

Hoe beleidsmatig werken sportverenigingen?

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Sportverenigingen zijn er om sportactiviteiten te organiseren. Het succesvol organiseren van trainingen en wedstrijden, en alles wat daar verder bij komt kijken, vergt het werven van leden en de inzet van vrijwilligers, accommodaties en financiën. Idealiter werkt de vereniging daarbij beleidsmatig, waarbij de inzet van mensen en middelen planmatig gebeurt, gericht op het bereiken van bepaalde doelen binnen een bepaalde tijd. In deze bijdrage, waarin we een thema uit het sportverenigingsleven in Nederland belichten, gaan we dieper in op de vraag hoe het is gesteld met het beleid bij Nederlandse sportverenigingen. De cijfers komen uit het MI Verenigingspanel, waarin alle typen sportverenigingen evenredig zijn vertegenwoordigd, zodat een representatief beeld van de Nederlandse sportvereniging ontstaat.

In de peiling bij het MI Verenigingspanel in het voorjaar van 2016 zijn vragen gesteld waarmee de organisatiekracht van een vereniging kan worden vastgesteld. De organisatiekracht van een vereniging wordt bepaald door de scores van de vereniging op een vijftal criteria: leden, kader, accommodatie, financiën en beleid. Op basis van de vragen die over beleidsmatig werken zijn gesteld, hebben we de verenigingen ingedeeld in vier groepen. Ongeveer twee derde van de sportverenigingen scoort voldoende tot goed op beleid (figuur 1). De grote verenigingen (>250 leden) en de verenigingen met een eigen accommodatie scoren beter op beleid dan de kleinere clubs en de clubs zonder eigen accommodatie. Dat ligt ook voor de hand: grotere verenigingen met een

eigen accommodatie hebben een grotere opgave en kennen meer risico's als het om de doelmatige inzet van mensen en middelen gaat en zullen daarom (noodgedwongen) met meer beleid te werk moeten gaan.

Plannen op papier

Drie vijfde van de verenigingen beschikt over een duidelijke missie en visie voor

de lange termijn, waar zowel het bestuur als de leden achter staan. Hier betreft het vaker de grotere clubs en de verenigingen die beschikken over een eigen accommodatie dan de kleinere clubs en verenigingen zonder eigen accommodatie.

Zes op de tien verenigingen hebben plannen of doelstellingen op papier gezet over het functioneren van de vereniging. Dit zijn vooral grote verenigingen, buitensportverenigingen en verenigingen die over een eigen accommodatie beschikken. In 2008 had de helft van de verenigingen plannen/doelstellingen op papier staan. Dat aantal is de afgelopen jaren langzaam gestegen tot 62 procent in 2016. De meeste verenigingen hebben plannen geformuleerd op het gebied van werving en behoud

Wat opvalt is dat op bijna alle onderwerpen meer beleidsplannen worden gemaakt

van leden en vrijwilligers, sporttechnische zaken en financiën (figuur 2).

Ledenwerving is speerpunt

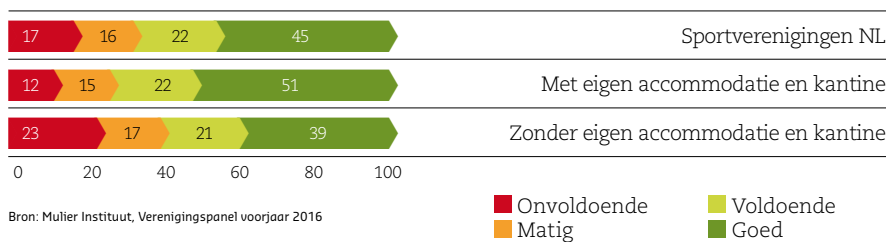
Wat opvalt is dat op bijna alle onderwerpen meer beleidsplannen worden gemaakt. Uitzonderingen zijn de onderwerpen jeugd en werving/behoud vrijwilligers/kader. Ledenwerving is nu speerpunt in het beleid, waarbij het waarschijnlijk is dat ook onderwerpen als activiteitenaanbod, publiciteit, competitie en kwaliteit van het bestaande aanbod (mede) in het licht van het zoe-

ken en behouden van (nieuwe) leden moeten worden gezien. Verder valt op dat in 2016 meer verenigingen dan in 2012 beleidsmatig aandacht hebben voor sportiviteit en respect/veilig sportklimaat en samenwerking met andere sportverenigingen. Waarschijnlijk hangt deze gestegen aandacht samen met het actieplan Veilig Sportklimaat dat sinds 2012 loopt en het programma Sport en Bewegen in de Buurt, waarin aandacht is voor samenwerking met andere (sport)verenigingen en het sportaanbod.

Voor het beleid gericht op ledenwerving en -behoud is het van belang om te weten wat er speelt en leeft onder de leden. Dat lijkt nog niet altijd even duidelijk bij verenigingen. Twee vijfde van de verenigingen houdt systematisch bij wat de redenen zijn waarom leden hun lidmaatschap opzeggen en kent de redenen. De helft van de verenigingen denkt te weten wat de redenen van afmelding zijn (figuur 3). Daarnaast peilt de helft van de verenigingsbesturen jaarlijks wat onder de leden leeft.

figuur 1

Beleidsmatig werken in verenigingen (% verenigingen)

figuur 2

Onderwerpen beleidsplannen (% verenigingen met beleidsplannen)

figuur 3

Systematisch nagaan wat de belangrijkste redenen zijn dat leden hun lidmaatschap beëindigen

Gaat uw vereniging systematisch na wat de belangrijkste redenen zijn dat leden hun lidmaatschap beëindigen?

- Vereniging voert een gesprekje met alle leden die stoppen om hier inzicht in te krijgen
- Vereniging houdt dit bij via het invullen van een vragenlijst, een uitstroom-enquête
- Enigszins, vereniging denkt dit te weten, maar houdt dit niet actief bij
- Anders namelijk...
- Vereniging weet niet waarom leden stoppen

